Souria
Quotidien Arménien
B.P. 814 TÉL. 13990
ALEP-SYRIE.
ԱՐՕՐԱԹԵՐ
ԱՐԱՄԱՆԱՏԻ ՏԱՐԵՏԻՆ

ՍՈՒՐԻԱ
ՕՐԱԹԵՐԹ

سورية
جريدة يومية سياسية حرة
صاحب الامتياز ورئيس التحرير المسؤول
وانس يازجيان
حلب ص.ب ٨١٤ هاتف ١٣٩٩٠

ԺԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 139 (3327) | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1956 | ՀԵՌ. ԹԻՒ 13990 | ԳԻՆ 10 Ս. Գ.

ՖՐԱՆՍԱ ՆՈՐ ՈՅԺԵՐ ԵՒ ՀՐԱՄԱՅԼԵՐ ԿԻՋԵՑՆԷ ՓՈՐ ՍԱԻՏԻ ՄՕՏԵՐԸ ԿԸՍԷ ՏՕՔԹ. ՖԱՈՒԶԻ

Իրաքի կեւսակցական ու ժողովրդական դեկավարներ Նուրի Սաիտի վտարումը կը պահանջեն

ԼԻԲԻԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ Կ'ԸՍՏԱՆԱՑ - ԻՆՉ ԿԱՑ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Երեսփ. ժողովի երէկուան նիստերը

Դամասկոս.— Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ երեսփ. ժողովը ունեցաւ յայտարարական նիստեր։ Առաջինը և վերջինը դանդաղ կատարուեցան իսկ երկրորդը հրապարակային էր։

Հրապարակային նիստին ընթացքին Հանի Սիպսի ուղղութեամբ զանգատութեան հարց որ կազմակերպուած էր խմբերիւզի սինոնիմի և Նուրի Սաիտի կողմէ։ Ուրիշ գէշ ոգի կառավարութենէն պահանջեց որ պատասխանէ խմբերիւզի գնումներուն ու խառնակիչ քարոզչութեան և պաշտօնապէս յայտարարէ թէ տուրիսական բանակի զինուորական պատժախնամ հայտարարութիւնները միւնոյն ատեն կը ներկայացնեն կառավարութեան տեսակէտը։

Վարչապետ Ըսալի պատասխանելով ըսաւ թէ կառավարութիւնը յոսի յայտարարութիւն մը պիտի ընէ այս գանգատութեան ամբաստանութիւններուն և կասկածելիներուն շուրջ այնպիսի ձեւով մը որ տեղի ունեցող հարցաքննութիւններուն որեւէ վնաս չհասցնէ։

Խալէտ Պէքտաշ իր կարգին պահանջեց որ կառավարութեան յայտարարութիւնը նաև Խորհրդարանի առաջ կարդացուի և քանի որ զանգատութիւն կայ Խորհրդարանի նիստերը 10 օր յետաձգել հետաձգաւոր վաշը նիստ դուժարենք և կառավարութեան յայտարարութիւնը իմանայ։

Պէքտաշ ըսաւ որ այս յայտարարութեան օգուտը շատ մեծ պիտի ըլլայ և առնուազն թշնամի քարոզչութեանց և պաշտօնապէս պիտի հաստատէ թէ բանակը կառավարութիւնը Խորհրդարանն ու ժողովուրդը միասնաբար կը պայքարին կեղծուտ գաւադրութիւններուն դէմ զոր նիւթուեցան Նուրի Սաիտի կողմէ խմբերիւզի և իսրայէլի հետ միասին։

Վարչապետ Ըսալի յայտարարեց թէ կառավարութեան հատաբարերութիւն չունի թէ յայտարարութիւնը Խորհրդարանի առաջ պիտի ընէ թէ ուզղակի ժողովուրդին, ամենայն դէպս կառավարութիւնը պատրաստ է յայտարարութիւնը Հինգշաբթի օր ընելու։

Նախագահ Գուասի ըսաւ թէ քանի որ կառավարութիւնը Խորհրդարանի վստահութիւնը կը վայելէ հետեւաբար կարելիութիւնը չունի ժողովի ներկայութեան կամ բացակայութեան ըլլայ այդ յայտարարութիւնը։

Բիւլոի Վէնիս ևս երկրորդեց Հանի Սիպսի և Խալէտ Պէքտաշի առաջարկը թէ կառավարութիւնը պէտք է շտապով յայտարարութիւն մը հրապարակէ և հրատարակէ գաւառներուն ու գաւառներուն։

Ընտրեցաւ յանձնաժողով մը Թիւով երեսփոխաններ ոյնքան բարդ ալ պնդեցին որ կառավարութիւնը շտապով յայտարարութիւնը հրապարակէ մանաւանդ որ կառավարութիւնը Խորհրդարանի առաջին դանդաղ նիստն մանրամասնօրէն պարզեց կատարուած գաւառութիւնը։

Ի վերջոյ Աբբաս Հորանի խօսք առնելով յայտարարեց թէ մը պահանջը կառավարութեան յայտարարութեան մէջ երկու կէտերու մասնանշումն է։—

Ա— թէ վերջին գաւառութիւնը Պաղտատի Ուէսի անդամներուն կոնէ կազմակերպուած է և Նուրի Սաիտի կողմէ գործադրութեան դրուած։

Բ— թէ կառավարութիւնը պէտք է մանրամասնօրէն հրապարակէ Պէյրութի մէջ կայացած ազգ վերջանարու և նախագահներու ժողովին ընթացքին Իրաքի կառավարութեան որդեգրած դիրքը և սահմանած դժուարութիւնները։

* * *

Ժողովը տարբեր նիւթերով զբաղեցաւ որոնց շարքին Հարանի Տարց տուաւ կառավարութեան թէ ինչ եղաւ Հալէպի դէպքերու հարցաքննութիւններու արդիւնքերը, և պահանջեց որ երևան հանուին այն օտար ձեռքերը որոնք բաժին ունէին վարժարաններու հրկիզումին մէջ։

Վարչապետ Ըսալի յայտարարեց թէ հարցը զինուորական Ըսեանին յանձնուած է և զինուորական հարցաքննիչ դատաւորը այդ հարցով կը զբաղի և սպէնն ուարտեալու վրայ է ու հարցը զինուորական դատարան պիտի յանձնէ,

Իսկ ինչ կը վերաբերի կառավարական պատասխանատուներուն մուհաֆիզը պաշտօնաթիւռեցաւ պատասխանատու ոստիկանապետերը դատարան պիտի յանձնէ ինչպէս նաև ներքին նախարարին առաջարկով

Հայրենիք մասնաւոր

Նիւ Եորք.— ՄԱԿ ի երէկ գիշերուան նիստին ընթացքին եգիպտ. արտաքին նախարար Տօքթ Ֆաուզի յայտարարեց թէ Ֆրանսա նոր ոյժեր և հրաստյլեր ինկեցուց փոր Սաիտի մօտերը և պահանջեց որ ՄԱԿ-ը խիստ պատիժներ սահմանէ նախայարձակ երեք պետութիւններուն և զանոնք վտարէ ՄԱԿ-ի անդամակցութենէն։

Պէյրութ.— Վարչապետ Սոլհի կառավարութիւնը վստահութեան քուէ ստացաւ։

ԻՐԱՔ ԺՈՂՈՎՐԴԱՑԻՆ ներկայացուցիչներու յուշագիրը Վեհապետ Ֆէյսալին

Պաղտատ.— Մեծ թիւով իրաքի քաղաքական դեկավարներ նախկին վարչապետներ, երեսփոխաններ, նախարարներ և կուսակցական դեկավարներ կարևոր յուշագիր մը զրկեցին Վեհապետ Ֆէյսալին։

Յուշագիրն մէջ անգամ կը յիշեն Նուրի Սաիտի ուղղուած հակաարաբական հաղորդակցութիւնը, այն հաղորդակցութիւնը որ կը ծառայէ իմպերիալիզմին ու սիոնիզմին դատին։ Ու կը վճռակատաբար ժողովուրդին եւ Իրաքի ժողովուրդին ճակատուն։

Յուշագիրը կը յիշէ Նուրի Սաիտի ուղղուած ներքին հաղորդակցութիւնը 1954ին ի վեր, ուր բանտերը եւ տարեարանները լեցուցեր հայրենասէրներով, ազատութիւններ կասկանդեր ու երկիրը ծառայեցուցեր օտարներուն ճակատուն։

Իսկ արտաքին մարդին մէջ Նուրի Սաիտ տարբական երկիրներու ճակատուն դիմ գործեց, Իսրայէլի հարեւդ տալու եւ ռազմամթերքներ դրկելու։ Սուէզ, սուրիական բաշարի բանակը կանգնեցնելու համար։

Յուշագիրը մանրամասնօրէն նկարագրեալ եւ Նուրի Սաիտի դաւաճանական տարբերներ, վնասպետնին կը պատմէ իսկանութիւնն հեռացնել այդ դաւաճանը, ու նոր կառավարութիւն մը կազմել որուն առաջին պատասխանութիւնը բլլայ բաշարի Պաղտատի Ուիսեն, դիւանագիտական ու տնտեսական յարաբերութիւններ խզել Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ, տարբ ազատագրական հաղորդակցութիւն ուղեգրել։ եւ ազատ ածանել Իրաքի բոլոր հաղորդական բանակներուն։

Ի՞ՆՉ ԿԱՅ Իրաքի մէջ

ԹԻՒՐԻՆ — Լրատու գործակալութեանց համաձայն, 250 սպաներ հանգստեան կոչուած են Շահին կողմէ ստորագրուած հրամանագրի մը համաձայն։

Այս սպաներուն 22ը զօրավար էին, 139ը զինուորներ իսկ մնացեալները հարիւրապետներ և տեղակալներ էին։

Թէև այս սրբոշումին բուն պատճառը տակաւին անծանօթ կը մնայ, սակայն օտար լրատու գործակալութեանց համաձայն ըմբոստութեան շարժում մը բնկած է բանակին մէջ և այդ շարժումը կը ձգտէր յեղաշրջում յառաջացնել երկրին մէջ ու ժ ղ վրայոյն դեկավար Տօքթ. Մուսատէքը իշխանութեան գլուխ բերել միւնոյն ատեն երկրէն վտարել Շահը, ու պատուաւոր իշխանութիւն մը ստեղծել երկրին մէջ, որու առաջին նպատակը պիտի բլլայ պայքարիլ իմպերիալիզմի դէմ ու արտաքին ընել զայն Իրանի հանրէն։

Հալէպի ոստիկանութեան անօրէնը ևս որպէս պատասխանատու դատարան պիտի յանձնուի հանանաքար պատասխանատու նկատուի նաև ժամանաբերքի հրամանատարը։

Այս առթիւ Բիւշրի Ռէյիս հարց տուաւ վարչապետին թէ ներքին նախարար Ամին Ռամզար պատասխանատու է Հալէպի դէպքերուն մէջ վարչապետը պատասխանեց թէ ներքին նախարարը իրեն դէմ եղած բոլոր վերագրումներուն մէջ պատասխանատու չէ թէև մեծ թիւով տեղեկագիրներ ստացած է ժողովուրդն որոնք կ'մատնանշեն ներքին նախարարը։

Ցաւոյզ Նիսի թուական ճշդուեցաւ Դեկտեմբերի 8ը։

ՏԵՂԱԿԱՏՈՒ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ,— Սուրիոյ ամէն կողմերէն հեռագիրներ ղրկուեցան նախագահ Քուէթլիի ուր ժողովուրդը իր զայրոյթը կը յայտնէ Նուրի Սաիտի գաւադրութեան դէմ ու կը պահանջեն վճռական պատիժներ տալ դաւաճաններուն որոնք գործակցեցան անոր հետ, բանակը կանգնէն զարնելու համար։

ՀԱԼԷՊԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Ազգ. Տնտեսութեան նախարարը յայտարարեց թէ ներքին նախարար Ամէտ Գամպար ինք առաջարկած է գաւառներ յանձնել Հալէպի ժանտարմերիի հրամանատարը ու ոստիկանապետը, որպէս պատասխանատուներ Հալէպի դէպքերուն։

Իսկ Հալէպի նախկին մուհաֆիզը կարևոր տեղեկագիրներ ղրկած է պատասխանատու իշխանութեանց Հալէպի դէպքերուն շուրջ, և թէ ինչպէս իր հրահանգները չեն գործադրուած։

Կ'ըսուի թէ, ներքին նախարարը այս տեղեկագիրը չէ տեսած։

ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՒԱԶԱԿԱԽՈՒՄԸ

Հայեր մաս կը կազմեն այս խումբին

Հալէպի մաքսատան տեղակալներէն մին անցեալ օր ձեռք ձգեց թմրեցուցիչներու աւազակախումբ մը որոնք փոստ-հեռագրի մօտերը գտնուող փոքրիկ խրճիթ մը իրենց գործունէութեան վայր կը գործածէին։

Խուզարկութիւններու ընթացքին խրճիթի մէջ գտնուած է 32 քիլոգրամ ափիոն որ կրակի վրայ դրուած էր գտնելու համար, նոյնպէս 98 հատ տինամիթ, տարբեր հատ գպսպիլ և արցախ մը անգլիական ֆիթիլ, տինամիթները փռելու համար...։

Ամբիոպէս ձերբակալուեցան այս խումբի անդամները որոնք են, Մարտիրոս Պողոս Կիրակոսեան (խրճիթին տէր) Վահան Կրակեան (ռումայտիոն Պապ էլ Ֆարաճի հրաստարակին վրայ) Հիւսէյն Համուի (պարկեսինցի գաղթական մը) և Պաքիր Ապաս Պաքիր, (Հալէպի բնակիչներէն)։

Քննութեան ընթացքին պարզուեցաւ թէ, տինամիթները կպչուն են, և կը ծառայեն մեծ շէնքեր օդը հանելու։

Հարցաքննութեան ընթացքին Մարտիրոս խոստովանեցաւ թէ Վահան Կրակեանի քով աշխատուած է, իսկ այս ապրանքները ստացած է Մարքանանեանէ մը, Ազէզի ճամբուն վրայ անգլիական գերեզմանոցի մօտերը։

Հարցաքննութիւնները կը շարունակուին երևան հանելու աւազակախումբին միւս անդամները, ինչպէս նաև հասկնալու համար թէ ինչ նպատակի համար այսքան մեծ քանակութեամբ տինամիթներ ամբարուած էին այդ խրճիթին մէջ մանաւանդ Փոստ—հեռագրի և այլ շէնքերու մօտերը...։

Նոր մանրամասնութիւններ կու տանք յաջորդիւ։

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՒՆ

ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

1957ի ընթացքին մէկ տարուան մէջ ԽՍՀՄ Մեծ Խորհրդարանը Գերագոյն Սովետ կոչուող հանրային ներկայացուցչական մարմինը հինգ անգամ գումարուեցաւ։ Ինչպէս նախորդ տարիներուն, Գերագոյն Սովետի նիստերուն գլխաւոր նիւթը հանդիսացաւ ազգային տնտեսութեան զարգացումը։

1957ի ընթացքին նկատելի չափով նուազեցաւ ՕՊՄԻ անդամ երկիրներու հոգեմտի վրայ կոչ հասցուցած ամերիկեան ընդհանուր ու քաղաքական գրգռիչ ազդեցութիւնը։ Ինչպէս նաև Վարչապետ դաշնակցող երկիրներու հոգեմտի վրայ կոչ հասցուցած սովետական գրգռիչ ազդեցութիւնը։

Երկու տարուան ընթացքին հաստատագրուած ենթադրեալ երկիրներու հոգեմտին վրայ գտնուող ծանրութիւնը եւ օրէցօր տարբերակումները։

Ղուսլիցեան պատերազմներու գերազանցական ծախսերը։

Միջազգային խիստ և աշխատ հակաչիշ հասցուցել գենաքաղաքական տարրերի մէջ պատերազմներու կողմէ յանձնառուներու գործադրութեան վրայ։

Պատերազմներու հոգեմտերուն վրայ և միջազգայնացման հիման վրայ կազմակերպել հանրային կիրարկներ կարգը նաև հանդիսանալու հարցերուն հանդէպ ներքին մէջ ինքնաշարժ մասնաբերում երկրի քաղաքացիներու վրայ։

Լուրջի մէջ Հիսուս Նազարեան պլանի և Պարլամենտ գաղափարը տարբերուն երկիրներու գլխաւոր գիներ ուժերուն կողմ հասցուցած գոյները օգնաւորու միջոցաւ նկատելու հարցը քննութեան։

Այս նկարագրութիւնները կարելի է քանի վերլուծել գիներ ուժերու միջև գտնուող սահմանագիծն գնի Ատլանտ և գնի Խաղաղ մինչև 800 քիլոմեթր տարածուող հոգեմտերուն վրայ պայմանագրի ենթադրեալ պատերազմներ իրենց հետևանքները յայտնեն։

Երբ ոչ միայն միջոցառումները բնականաբար տեղի վրայ գնել գիներ ուժերը և ազգային գիներ անդրշրջանի հաստատագրի ենթարկելու և թիւն ներքին ապահովութեան ու սահմանները պաշտպանելու համար անհրաժեշտ քաղաքացիներ (կամ տարկանակ) ուժեր պահելու հարց։

Ա։ — յանձնառական գաղափար մը ինքն Հիսուս Նազարեան Պետական անդամ երկիրներու և Պարլամենտ գաղափարը բնաբերդներու միջև։

Հասնելու ՍՍՌՄ Մեծագոյն Նախագիծներու Ֆեդերացիայի և Հնդկաստանի կառավարութիւններու պատերազմ խորհրդաժողով մը ինչպէս որ առաջարկած էր Օրենքներու նախագիծ։ Այս խորհրդաժողովը կրնար գերազանցել գիներ Պարլամենտ Լիբերալներու հարցերուն շարքի հանձնաժողովները։

Ենթադրելով նեղիրաբերական հարցերու խորհրդաժողով մը որուն մասնակցին Օրենքի և Պարլամենտ գաղափարի երկիրներու կառավարութիւնները պատերազմներու հարցերուն նաև շատ մը ուրիշ երկիրներու կառավարութիւնները պետերը և ամէն առաջ Ընդհանրապետ Իրլանդիայի հանրապետութեան Նեհրուներու, Նասիրներու, Իսմոնդիկի և Պիրսանիի վարչապետները։

Իրլանդիաները միշտ խաղաղութիւնը պաշտպանելու և ամրապնդելու փափաքին ներշնչուած իր գիներ ազգային առաջարկները ներկայացնելով սովետական կառավարութիւնը վստահութիւն կը յայտնէ թէ անոնց զրաւիչ պիտի կանչի բոլոր անոնք որոնք ոչ թէ իսկապէս այլ իրապէս կը ձգտին վերացնել նոր պատերազմի մը լուսնը և ամրապնդել միջազգային խաղաղութիւնը։

(Շար. 2 եւ Վերջ)

ՆՈՐ ԿՐԼԻԿԻՍՈՅ

(Գիտնական 10-ոց տարեդարձի առթիւ)

գրեց Ա. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Իրարամերձ կարգեր ալ են հանրային գործերուն ուսումնասիրութիւններուն եռանդուն զարգացումներ։ Ինչպէս ասենք ալ գիտնականներ Հայ գրականութեան գիրքերուն գրեցին։

Տարիներ առաջուն նոր կիլիկիայի կեդրոնական տան ցուցակն է Ասոնցից ներկայացած Մարի Թրանկոր։ Նրա հանրագրաս ապրանքների համար կիլիկիայի գնորդներ նոյն ընտրեալ են օրդանին Սվեթի դեռ ուսուս։

Նոր կիլիկիայում են գտնում ռեսպուբլիկայի տարբեր բնակչութիւնները։ Ամենամեծ գործարանները այդ գործարաններում ապրող բանվորներ եւ ինժեներատեխնիկական անձնակազմը գլխի մասը կիլիկացիներ են։ Դեռատարեներն ունեն իրենց առանձին բնակիչ տեղերը, պուրակը, մանկապարտէզ ու կանգնատուն, որ նշիչ օգնում են այնտեղ ապրող կիլիկիացիներ։

Թիւրատարեալ ժամանակ է Կիլիկիայի բանվորների գործունեութիւնը։ Ամենամեծ է կատարում բնակչութիւնը։ Բանվորները կարգադրելու ուղղութեամբ։ Նրա սարքուրանում լաբորատորիաներ եւ տեղական ինժենակազմը հնարաստեղծիչներ բնակուում կատարելու նորութիւն բարդ բանվորներ։

Բանվորների անձնակազմը բաղկացած է 26 հազար, որից 10-ը տարբեր մասնագիտութիւնների բանիներ են, իսկ մնացեալները բանվորներ ու տարեցներ։ Գիտնականներ բերեցին է նրանցի բնակիչներ ուսանողներ։ Ամենամեծ մասը հիմնական— մեքենաշինութիւններում, ուր գործ էլ ասենք ասենք տարիների զարգացի մասը կիլիկացիներ են։

Մի պարզ կատարեմ նոր կիլիկիայի բաղադրիչով եւ ծանոթանանք նոր բնակիչներից մի մասի գնորդի։

Անց ծառերի մէջ է երեւում է հեռուստ մի տեսք։ Դա 1946 թուականին Սրուանդ հեռագրի գործարանների բնակիչի տեսքն է։ Մեծ է հեռագրիչների ընտանիքը Հայր, մայր, չորս եղբայր, քոյր, նրանցից ու բոլորը հարազատ գալու ժամանակ Ամենակն անհանգիստ էր իր գործերի համար։ Ուստանում նամակներ էր ստանում։ Ամենամեծ կարդալ։ Ուստանում նամակներ էր ստանում։ Ամենամեծ կարդալ։ Ուստանում նամակներ էր ստանում։ Ամենամեծ կարդալ։

Ամենամեծ գործարանի գործարանի գործարանի